

דבר ראשון

בין הדף היומי ופרשת השבוע

ענווה וגבורה

השבוע בפרשת 'ואתחנן' אנו קוראים את הפסוקים "כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים ואדני האדנים האל הגדל הגבר והנורא אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד עשה משפט יתום ואלמנה ואהב גר לתת לו לחם ושמלה". (דברים י, יז-יח)

פסוקים אלו הוזכרו בין דפי הגמרא שנלמדו השבוע.

בסוף מסכת המגילה דף ל: מובאת משנה שדנה בקריאות השונות שקוראים בתורה בכל מועד בהקשר זה מביאה הגמרא ברייתא בה נאמר שביה"כ קורין פרשת אחרי מות ומפטירין בספר ישעיה נז-טו 'כי כה אמר רם ונשא'...וכו'. מאחר והוזכר פסוק זה מישעיהו מביאה הגמרא בדף לא. ברייתא בו הוא מוזכר: 'אמר ר' יוחנן כל מקום שאתה מוצא גבורתו של הקב"ה אתה מוצא ענוותנותו דבר זה כתוב בתורה ושנוי בנביאים ומשולש בכתובים כתוב בתורה {דברים יז} כי ה' אלקיכם הוא אלקי האלקים ואדוני האדונים וכתוב בתורה עושה משפט יתום ואלמנה שנוי בנביאים {ישעיה נז-טו} כה אמר רם ונשא שוכן עד וקדוש וגו' וכתוב בתורה ואת דכא ושפל רוח משולש בכתובים דכתיב {תהלים סח-ה} סולו לרוכב בערבות ביה שמו וכתוב בתורה אבי יתומים ודיין אלמנות'.

מטרתה של ברייתא זו להראות שאצל ה' שהוא אמת ענווה וגבורה הנראים ממבט ראשון סותרים, משמשים בערבוביה. זאת משום שגבורתו של ה' אינה בחיל ואינה בכח כי אם ברוח. ברייתא זאת גם נאמרת במסגרת התפילה למוצאי שבתות.

הרבי מלובביץ מסביר בדרכו החסידית שיש כאן רמז. ה'לחם' משול לתורה, 'שמלה' זה בגד, בגד בחסידות זה המצוות שהם הלבוש החיצוני, מצוות מעשיות שעשייתן ניכרת על גוף האדם הגשמי. ו'גר' זו הנשמה המרגישה גר בגוף. מי שאוהב את הגר, היינו את נשמתו נותן להם לחם-תורה ושמלה – מצוות.

לפי"ז אפשר להסביר מדוע נבחר פסוק זה לתפילת מוצ"ש. לאחר היציאה מיום שכולו לנשמה, חזרה לעולם הגוף, יש לזכור מהו המזון הנזקק לשימור הנשמה – ה'גר'.

שבת שלום